МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Факультет педагогіки та психології
Кафедра історії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор із науково-педагогічної роботи
_____ О.А. Кузнецова
28 серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРИКО-НАУКОВИЙ КОНТЕКСТ ДУХОВНОЇ ПАРАДИГМИ ЛЮДСЬКОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Ступінь магістра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 014 Середня освіта

Спеціалізація 014.03 Історія

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія)»

2020 – 2021 навчальний рік

Розробник: доктор історичних наук, професор Рижева Н.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії

Протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри (Рижева Н.О.)

« » 2020 р.

Анотація: Запропонований навчальний курс спрямований допомогти магістрам у процесі розв'язання складних задач, що потребують певного оновлення та інтеграції знань духовної парадигми людської цивілізації відповідно до вимог новітнього часу. Усвідомлення магістрами ідеї історичного розвитку духовної парадигми людської цивілізації сприятиме формуванню *компетентностів* як загально-інтегрального так й фахового спрямування. Комплексність поставлених завдань має допомогти магістрам подолати сучасне технократичне і вузькопрофесійне мислення, що стало наслідком порушення рівноваги між науково-технічною діяльністю і культурою. Цільове спрямуванням теоретичного матеріалу обсяги практичної та самостійної роботи відповідають *опису* навчальної дисципліни.

Змістовне наповнення курсу, що стосується духовної парадигми людської цивілізації дозволяє дати основні уявлення про предмет та специфіку досліджень теорії походження світових духовно-культурних концепцій, які беруть за основу надприродні причини та обставини цього складного процесу. Формування людської системи цінностей. Від природи до культури. Витоки релігії: пошуки сенсу життя і подолання страху смерті. Фетиш і тотем. Похоронні культи і культ мертвих. Духи природи і стихій. Релігії Стародавнього світу.

Здатність оволодівати навичками історіографічного й джерелознавчого аналізу формується у процесі дослідження основних етапів розвитку і становлення теорій, головним предметом дослідження яких є духовно-релігійний феномен. Історичний розвиток народів Індії за культурно-духовною парадигмою. Культурно-цивілізаційні засади китайської системи морально-етичних цінностей. Визначальні риси та особливості китайської цивілізації.

Історичний шлях євреїв. Іудаїзм - перша монотеїстична релігія. Історія єврейського народу, етнічна і священна. Легенди та правда в Біблії. Модель єврейської системи державного устрою. Вигнання і розсіювання єврейського народу. Формування общинних інститутів. Євреї «реальні» і єврей «міфічний». Просвітництво і емансипація. Сіонізм і держава Ізраїль.

Проблематика дисципліни викристалізовується крізь фахову компетентність, а саме – вести пошукову (краєзнавчу) роботу, виявляти, досліджувати та сприяти збереженню історико-культурних пам'яток ознайомити з суспільно-політичним та науково-теоретичним контекстом формування культурно-духовних засад розвитку людської цивілізації.

Формування морально-етичних принципів Європейської цивілізації. Західноєвропейський розвиток цивілізації та християнство. Історичний контент виникнення християнства. Основи віровчення. Основні історичні періоди розвитку раннього християнства. Християнство як панівна релігія Римської імперії. Вселенські собори. Зародження християнського чернецтва.

Візантія - розквіт, занепад, загибель. Хрещення Русі. Третій Рим. Основні етапи історії православної церкви. Патріаршество і Синод. Радянський період.

Історичний контекст виникнення протестантизму. Реформація в Європі. Особливості протестантського віровчення і пристосування церкви. Історичний шлях ісламу. Віра в Єдність Бога в ісламі. Моральна відповідальність людини перед Всевишнім за свої вчинки у земному житті.

Іслам і політика в сучасному світі.

Здатність забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання дисциплін у повному обсязі освітньої програми набувається за допомогою освоєння матеріалу курсу, що стосується формування уявлення про можливості сприйняття духовних парадигм такими, якими вони є у різних народів Світу за умови не допущення світоглядних та ідеологічних упереджень.

Загальна криза культурно-релігійних систем. Зміна історичних епох і «наступ язичництва». Нові культи. Релігії перед викликом часу. Глобальні проблеми в теологічної перспективі. Культурно-духовний простір людської цивілізації. Глобалізація культури, загальні тенденції та наявні суперечності. Становлення особистості в контексті духовної парадигми XXI ст.

Ключові слова: культура, духовність, віра, світогляд, упередження, морально-етичні принципи

Abstract: The proposed course aims to help masters in the process of solving complex problems that require some updating and integration of knowledge of the spiritual paradigm of human civilization in accordance with the requirements of modern times. Masters' awareness of the idea of the historical development of the spiritual paradigm of human civilization will contribute to the formation of competencies of both general and professional orientation. The complexity of the tasks should help masters to overcome modern technocratic and narrow-minded thinking, which has resulted in a violation of the balance between scientific and technological activities and culture. Targeted direction of theoretical material volumes of practical and independent work correspond to the description of the discipline.

The content of the course on the spiritual paradigm of human civilization allows to give a basic idea of the subject and specifics of research on the theory of origin of world spiritual and cultural concepts, which are based on supernatural causes and circumstances of this complex process. Formation of the human value system. From nature to culture. The origins of religion: the search for meaning in life and overcoming the fear of death. Fetish and totem. Funeral cults and the cult of the dead. Spirits of nature and elements. Religions of the Ancient World.

The ability to master the skills of historiographical and source analysis is formed in the process of studying the main stages of development and formation of theories, the main subject of study of which is a spiritual and religious phenomenon. Historical development of the peoples of India according to the cultural and spiritual paradigm. Cultural and civilizational principles of the Chinese system of moral and ethical values. Defining features and peculiarities of Chinese civilization.

The historical path of the Jews. Judaism is the first monotheistic religion. History of the Jewish people, ethnic and sacred. Legends and truth in the Bible. Model of the Jewish system of government. Exile and dispersal of the Jewish people. Formation of community institutions. Jews are "real" and Jews are "mythical." Enlightenment and emancipation. Zionism and the state of Israel.

The problems of the discipline are crystallized through professional competence, namely - to conduct research (local lore) work, identify, research and promote the preservation of historical and cultural monuments, acquaint with the socio-political and scientific-theoretical context of cultural and spiritual foundations of human civilization.

Formation of moral and ethical principles of European civilization. Western European development of civilization and Christianity. Historical content of the origin of Christianity. Fundamentals of doctrine. The main historical periods of development of early Christianity. Christianity as the dominant religion of the Roman Empire. Ecumenical Councils. The birth of Christian monasticism.

Byzantium - prosperity, decline, death. The Baptism of Rus. Third Rome. The main stages of the history of the Orthodox Church. Patriarchate and Synod. Soviet period.

The historical context of the emergence of Protestantism. Reformation in Europe. Features of Protestant doctrine and adaptation of the church. The historical path of Islam. Belief in the Oneness of God in Islam. Moral responsibility of man before the Almighty for his actions in earthly life.

Islam and politics in the modern world.

The ability to provide a high scientific-theoretical and methodological level of teaching disciplines in the full educational program is acquired by mastering the course material on the formation of ideas about the possibility of perception of spiritual paradigms as they are in different nations of the world provided no ideological and ideological prejudices.

The general crisis of cultural and religious systems. Changing historical epochs and the "offensive of paganism." New cults. Religions before the challenge of time. Global problems in a theological perspective. Cultural and spiritual space of human civilization. Globalization of culture, general trends and existing contradictions. Formation of personality in the context of the spiritual paradigm of the XXI century.

Key words: culture, spirituality, faith, worldview, prejudice, moral and ethical principles

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова
Загальна кількість годин – 180	Спеціальність: 014 Середня освіта Спеціалізація: 014.03 Історія Освітня програма: Середня освіта (Історія, правознавство)	***Семестр***
		2-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: 6 аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Ступінь: магістр	28 год.
		Семінарські
		32 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
		120 год.
		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 60 год. – аудиторні заняття, 120 год. – самостійна робота (30%/70%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова
Загальна кількість годин – 180	Спеціальність: 014 Середня освіта Спеціалізація: 014.03 Історія Освітня програма: Середня освіта (Історія, правознавство)	***Семестр***
		2-й
		Лекції
	Ступінь: магістр	12 год.
		Практичні, семінарські
		8 год.
		Самостійна робота
		160 год.
		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 20 год. – аудиторні заняття, 160 год. – самостійна робота (11%/89%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

1.1. Мета курсу: : сприяти усвідомленню студентами історико-філософської ідеї розвитку духовної парадигми людської цивілізації. Зосередження на проблемах пов'язаних з гносеологічними (пізнавальними) і онтологічними (буттєвими) факторами. З'ясування історико-філософської сукупності понять, принципів, тлумачень концепцій, що інтерпретують духовну парадигму під кутом зору герменевтики (тлумачення давніх текстів залежно від культури, в яких вони існували, і від культури суб'єкта, який здійснює інтерпретацію), феноменології (вчення про феномен, який виступає як певна реальність, її самовираження і саморозкриття), екзистенціалізму (вчення, яке значення сущого виводить з існування людини), прагматизму (вчення, яке зводить суть понять, ідей до практичних операцій), позитивізму (вчення, єдиним джерелом пізнання вважає емпіричний досвід), матеріалізму (вчення, проголошує матерію першоосновою всього сущого).

1.2. Завдання курсу:

- дати основні уявлення про предмет та специфіку досліджень теорії походження світових духовно-культурних концепцій, які беруть за основу надприродні причини та обставини цього складного процесу;
- сформувати знання про основні етапи розвитку і становлення теорій головним предметом дослідження яких є духовно-релігійний феномен;
- ознайомити з суспільно-політичним та науково-теоретичним контекстом формування духовно-релігійних засад розвитку людської цивілізації;
- сформувати уявлення про можливості сприйняття духовних парадигм такими, якими вони є у різних народів Світу за умови не допущення світоглядних та ідеологічних упереджень.

Передумови для вивчення дисципліни «Історія релігійних та етичних вчень», «Філософія», «Історія стародавнього світу», «Історія середніх віків», «Археологія та основи антропології», «Культурологія» та ін.

Навчальна дисципліна складається з **6-ти кредитів**.

Програмні результати навчання:

Програмні результати навчання:

ПРН1.Здатність синтезувати та використовувати знання з основних теорій історичного розвитку, методології історичної науки, її періодизацію.

ПРН 4.Здатність використовувати основи загальнотеоретичних дисциплін в обсязі, необхідному для вирішення педагогічних і дослідницьких завдань, успішного освоєння методологічних і прикладних питань спеціальності, питань фундаментальних загальноісторичних і спеціальних дисциплін.

ПРН 5.Знання теорії й методології історичної науки, методики вивчення суспільних явищ і процесів, пам’яток матеріальної і духовної культури.

ПРН 6.Використання принципів і методів збору, систематизації, узагальнення і використання інформації, проведення наукових досліджень за профілем спеціальності.

ПРН 7.Здатність застосування принципів редагування і підготовки матеріалів до публікації, складання рефератів, оглядів, рецензій.

ПРН 9.Здатність працювати в групі продуктивно, відіграючи провідну роль в окремих випадках, головуючи під час дебатів та дискусій у міжнародній та мультикультурній групі.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

І. Загальнопредметні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Вміння формулювати задачу, для її вирішення використовувати потрібну інформацію та методологію для досягнення обґрунтованого висновку.

ЗК 2. Здатність працювати в команді, виконуючи провідну роль, в міжнародній та мультикультурній групі.

ЗК 3. Здатність працювати автономно, скеровувати зусилля, поєднуючи результати різних досліджень та аналізу, та представляти результат вчасно.

ЗК 4. Уміння діяти в межах етики професійних взаємин, навички міжособистісної взаємодії.
ЗК 5. Гнучкість мислення. Набуття гнучкого образу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових компетенцій.
ЗК 6. Популяризаційні навички. Здатність провести усну презентацію та написати зрозумілу статтю за результатами проведених досліджень, а також щодо сучасних наукових концепцій в історії для загальної публіки (не фахівців).

ІІ. Фахові:

ФК 1. Знання вітчизняної та світової історії. Знання основних історичних процесів та подій усіх континентів від давнини до сьогодення, їх взаємозв'язок, сучасні дискусії на цю тему та напрями дослідження.
ФК 1. Здатність застосовувати знання про сучасні досягнення з історичної науки.
ФК 2. Здатність забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання дисциплін у повному обсязі освітньої програми відповідної спеціальності.
ФК 3. Здатність застосовувати набуті знання для вирішення конкретних педагогічних, методичних, науково-практичних, інформаційно-пошукових завдань у своїй професійній діяльності.
ФК 4. Здатність вести пошукову краєзнавчу роботу, виявляти, досліджувати та сприяти збереженню історико-культурних пам'яток.
ФК 5. Здатність на практиці застосовувати принципи наукової організації праці.
ФК 6. Здатність формувати стійкий інтерес до професійної діяльності і науки.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.

Тема 1. Вступ. Історична ретроспекція формування культурно-духовних систем
Тема 2. Історичний розвиток народів Індії за культурно-духовною парадигмою
Тема 3. Визначальні риси та особливості китайської цивілізації
Тема 4. Історичний шлях євреїв. Еволюція іудаїзму
Тема 5. Західноєвропейський розвиток цивілізації та християнство
Тема 6. Історична трансформація ісламу. Іслам і політика в сучасному світі
Тема 7. Місце духовно-культурних парадигм у сучасному світі

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Становлення культурно-релігійних систем

Тема 1. Вступ. Історична ретроспекція формування культурно-духовних систем

Культ і культура. Структура релігії. Функції релігії в суспільстві. Релігійний досвід. Громада віруючих. Від природи до культури. Формування людської системи цінностей. Релігія і наука. Раціональне та містичне. Богослов'я і теологія. Закони Світобудови і наше уявлення про них. Творець і створене: мікрокосм і макрокосм.

Витоки релігії: пошуки сенсу життя і подолання страху смерті. Фетиш і тотем. Похоронні культи і культ мертвих. Духи природи і стихій. Світове Древо і три світи. «У пошуках трави безсмертя» . Релігії Стародавнього Єгипту. Пантеон богів і богинь. Зародження ідеї відлюдництва і чоловічих жрецьких спільнот як прообраз чернецтва. Ідея загробного суду. Чому єгипетська культура закінчила своє існування. Космогонія і космологія. Епос про Гільгамеша. Як виглядала Вавилонська вежа, для чого її будували? Чим був Вавилон - «Брамою Бога» або «Місцем, де все переплуталося». Блудниця - це Іван Сусанін. Технічний прогрес - це добре чи погано? Порядок переміг хаос і, як побічний результат, чоловіки перемогли жінок. У чому принципові відмінності міста і села?

Тема 2. Історичний розвиток народів Індії за культурно-духовною парадигмою

Соціальна доктрина індуїзму. Варни і касти. Брахманське служіння. Вчення про перероджeння. Індійські аскетичні практики. Що таке свобода з точки зору індуїзму. Йога індійська та європейська. Сімя та община. Система державного управління. Соціальна структура суспільства. Соціально – економічний розвиток. Зовнішня політика. Внутрішня політика. Розвиток культури стародавнього. Три великі аспекти буття: простору, часу і закону. Діалектична єдність індуїстських богів.

Основа укладу життя в Індії - регламентація і приписанність. Боги індуїзму. Третє око Шиви. Шива руйнівник і запліднювач. Шива і Саті. Шива і Шакті. Секс як сакральний акт. Калі - жіноча іпостась руйнування. Еволюція богів позитивна і негативна.

«Живе і мертве в індійській філософії». Брахманське служіння. Що значить «порятунок» в індуїзмі. Мокша і тапас. Ритуальні самогубства. Звичай самоспалення вдів - саті. Індійське кіно як рецепт щастя.

Релігії опозиційні брахманизму. Джайнізм. Ахимса як найважливіший принцип. Сіхізм - релігія воїнів. Гуру і шішья. Правило п'яти "К". Амрістар і Золотий Храм. Священна книга Гуру Грантх Сахіб.

«Вийти з колеса перероджень»

Буддизм. Легенда про царевича Гаутами. Паралелі між біографією Гаутами і Христа. Революційність вченья Шак'ямуні: відмова від каст, станів, націй, проповідь рівності людей. Серединний шлях. Погляд на проблему страждань і смерті. Виникнення чернецтва. Чотири благородних істини. Історичний шлях буддизму. Будди і бодхісатви. Основні напрямки в буддизмі - махаяна, хинаяна, чань і дзен.

Дзен-буддизм. Розуміння ілюзії світу. Чань-буддизм і дзен-буддизм. Вчитель і учень. Притча про повну чашці. Дзенські практики. Шлях буддійського ченця.

Кредит 2. Культурно-цивілізаційні засади китайської системи морально-етичних цінностей

Тема3. Визначальні риси та особливості китайської цивілізації

Автохтонність і самодостатність китайської цивілізації. Заперечення метафізики і прагматизм - головна риса ментальності. Вчення про Шлях - Дао. Безрелігійний характер доктрин. Конфуцій і його вчення. Вплив конфуціанства на культури сусідніх народів. Вчення про борг людини. Індивідуум і держава в конфуціанстві. Китайська геополітика.

Поняття Дао. Рецепти щастя. Природа як божество і вчитель. Лао Цзи - ідеал людини, що живе у злагоді з природою. Культ предків і паперові гроші: ритуал і жертвоприношення. Духи природи і п'ять стихій. Даоси і конфуціанці - два погляди на призначення людини. Пошуки еліксиру безсмертя і спроби зберегти мир незмінним. Великі відкриття за відсутності ідеї суспільного прогресу як парадокс китайської ментальності.

Культурний вплив Китаю НА самобутність інших цивілізацій. Відсутність релігійної самоідентифікації як головна риса китайської релігійної свідомості.

Кредит 3. Еволюція іудаїзму та його вплив на європейську цивілізацію

Тема 4. Історичний шлях євреїв. Еволюція іудаїзму

Іудаїзм - перша монотеїстична релігія. Історія єврейського народу, етнічна і священна. Легенди та правда в Біблії. Поняття Завіту (договору) народу з Богом. Текст як основа релігії і друга реальність. Слова людські та Божественне Писання. Священики, переписувачі і пророки як предтечі поділу влади. Інститут пророцтва і пророчий дух.

Біблійні витоки: старозавітні пророки про Месію. Помазаник Божий і посланник Божий. Месія з роду Йосипа і Месія з роду Давида. Кого врятує Месія? Вчителі та книжники. Кафедрократія: мудреці замість священиків, навчання замість храмового служіння. Феномен лже-месіанства: шарлатани і одержимі. Психологічні мотиви лже-месіанства.

Історичний шлях євреїв. Модель єврейської системи державного устрою. Вигнання і розсіювання єврейського народу. Формування общинних інститутів. Історична еволюція іудаїзму після руйнування Храму. Євреї реальні і єврей міфічний. Просвітництво і емансипація. Сіонізм і держава Ізраїль.

Кредит 4. Формування морально-етичних принципів Європейської цивілізації

Тема5. Західноєвропейський розвиток цивілізації та християнство

Історичний контент виникнення християнства. Пророки і месіанські очікування. Новий Завіт: склад і зміст. Апокрифи і псевдоепіграфи. Основи віровчення. Основні історичні періоди розвитку раннього християнства.

Що ми знаємо про Павла: на службі у Синедріону і шлях до Дамаску. Павло як творець доктрини Християнства. Канони і догмати. Едикт Костянтина. Християнство як панівна релігія Римської імперії. Вселенські собори. Зародження християнського чернецтва.

Католицька церква - особливості віровчення, культу, організації. Католицизм в історії Європи. Християнський Захід та його експансія. Хрестові походи. Чернечі ордени. Собор і Університет. Церква і Просвітництво. Католицизм і колонізація. Єресі й секти. Великий розкол між Римом і Константинополем. Реформи і оновлення в католицизмі.

Візантія - розквіт, занепад, загибель. Хрещення Русі. Третій Рим. Основні етапи історії православної церкви. Патріаршество і Синод. Радянський період.

Історичний контекст виникнення протестантизму. Реформація в Європі. Великі проповідники: Лютер, Кальвін, Цвінглі. Тріумф і трагедія Реформації. Католицька реакція. Особливості протестантського віровчення і пристосування церкви. Головні напрямки в протестантизмі: англіканство, лютеранство, баптизм. Церкви Нового часу: адвентисти сьомого дня, свідки Єгови, мормони, харизмати.

Кредит 5. Іслам: історична ретроспектива та сьогодення

Тема 6. Історична трансформація ісламу. Іслам і політика в сучасному світі

Виникнення ісламу та проповідь Мухаммеда. Основні тексти: Коран, Сунна, хадіси. Ісламський право - шаріат. Основні течії в ісламі: суніти і шиїти. Історичний шлях ісламу. Віра в Єдність Бога в ісламі. Попередження Корану до невіруючих про неминучість покарання та проголошення про безмірне співчуття і милість до тих, хто зрадить Його волі. Моральна відповідальність людини перед Всевишнім за свої вчинки у земному житті.

Іслам і політика в сучасному світі.

Кредит 6. Культурно-духовна парадигма у сучасному світі

Тема 7. Місце духовно-культурних парадигм у сучасному світі

Загальна криза релігійності. Зміна історичних епох і «наступ язичництва». Нові культи. Релігії перед викликом часу. Глобальні проблеми в теологічної перспективі. Культурно-духовний простір людської цивілізації. Глобалізація культури, загальні тенденції та наявні суперечності. Становлення особистості в контексті духовної парадигми XXI століття.

3. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		лек	сем	лаб	інд	сам. роб
Кредит 1. Становлення культурно-релігійних систем						
Тема 1. Вступ. Історична ретроспекція формування культурно-духовних систем	**15**	4	2			9
Тема 2. Історичний розвиток народів Індії за культурно-духовною парадигмою	**15**	4	4			7
Усього:	**30**	**8**	**6**			16
Кредит 2. Культурно-цивілізаційні засади китайської системи морально- етичних цінностей						
Тема3. Визначальні риси та особливості китайської цивілізації	**30**	4	6			20
Усього:	**30**	**4**	**6**			**20**
Кредит 3. Еволюція іудаїзму та його вплив на європейську цивілізацію						
Тема 4. Історичний шлях євреїв. Еволюція іудаїзму	**30**	4	6			20
Усього:	**30**	**4**	**6**			**20**
Кредит 4. Формування морально-етичних принципів Європейської цивілізації						
Тема5. Західноєвропейський розвиток цивілізації та християнство	**30**	4	6			20
Усього:	**30**	**4**	**6**			**20**
Кредит 5. Іслам: історична ретроспектива та сьогодення						
Тема 6. Історична трансформація ісламу. Іслам і політика в сучасному світі	**30**	4	4			22
Усього:	**30**	**4**	**4**			**22**
Кредит 6. Культурно-духовна парадигма у сучасному світі						
Тема 7. Місце духовно-культурних парадигм у сучасному світі	**30**	4	4			22
Усього:	**30**	**4**	**4**			**22**
Разом:	**180**	**28**	**32**			**100**

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		лек	сем	лаб	інд	сам. роб
Кредит 1. Становлення культурно-релігійних систем						
Тема 1. Вступ. Історична ретроспекція формування культурно-духовних систем	**15**	1	1			13
Тема 2. Історичний розвиток народів Індії за культурно-духовною парадигмою	**15**	1	1			13
Усього:	**30**	**2**	**2**			**26**
Кредит 2. Культурно-цивілізаційні засади китайської системи морально- етичних цінностей						
Тема3. Визначальні риси та особливості китайської цивілізації	**30**	2	1			27
Усього:	**30**	**2**	**1**			**27**
Кредит 3. Еволюція іудаїзму та його вплив на європейську цивілізацію						
Тема 4. Історичний шлях євреїв. Еволюція іудаїзму	**30**	2	1			27
Усього:	**30**	**2**	**1**			**27**
Кредит 4. Формування морально-етичних принципів Європейської цивілізації						
Тема5. Західноєвропейський розвиток цивілізації та християнство	**30**	2	2			26
Усього:	**30**	**2**	**2**			**26**
Кредит 5. Іслам: історична ретроспектива та сьогодення						
Тема 6. Історична трансформація ісламу. Іслам і політика в сучасному світі	**30**	2	1			27
Усього:	**30**	**2**	**1**			**27**
Кредит 6. Культурно-духовна парадигма у сучасному світі						
Тема 7. Місце духовно-культурних парадигм у сучасному світі	**30**	2	1			27
Усього:	**30**	**2**	**1**			**27**
Разом:	**180**	**12**	**8**			**160**

4. Теми лекційних занять

Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми лекції	Кіль-кість год.
Кредит 1. Становлення культурно-релігійних систем		
1	Тема 1. Вступ. Історична ретроспекція формування культурно-духовних систем.	4
2	Тема 2. Історичний розвиток народів Індії за культурно-духовною парадигмою	4
Кредит 2. Культурно-цивілізаційні засади китайської системи морально- етичних цінностей		
3	Тема3. Визначальні риси та особливості китайської цивілізації	4
Кредит 3. Еволюція іудаїзму та його вплив на європейську цивілізацію		
4	Тема 4. Історичний шлях євреїв. Еволюція іудаїзму	4
Кредит 4. Формування морально-етичних принципів Європейської цивілізації		
5	Тема 5. Західноєвропейський розвиток цивілізації та християнство	4
Кредит 5. Іслам: історична ретроспектива та сьогодення		
6	Тема 6. Історична трансформація ісламу. Іслам і політика в сучасному світі	4
Кредит 6. Культурно-духовна парадигма у сучасному світі		
7	Тема 7. Місце духовно-культурних парадигм у сучасному світі	4
	Всього:	**28**

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми лекції	Кіль-кість год.
Кредит 1. Становлення культурно-релігійних систем		
1	Тема 1. Вступ. Історична ретроспекція формування культурно-духовних систем.	1
2	Тема 2. Історичний розвиток народів Індії за культурно-духовною парадигмою	1
Кредит 2. Культурно-цивілізаційні засади китайської системи морально- етичних цінностей		
3	Тема3. Визначальні риси та особливості китайської цивілізації	2
Кредит 3. Еволюція іудаїзму та його вплив на європейську цивілізацію		
4	Тема 4. Історичний шлях євреїв. Еволюція іудаїзму	2
Кредит 4. Формування морально-етичних принципів Європейської цивілізації		
5	Тема 5. Західноєвропейський розвиток цивілізації та християнство	2
Кредит 5. Іслам: історична ретроспектива та сьогодення		
6	Тема 6. Історична трансформація ісламу. Іслам і політика в сучасному світі	2
Кредит 6. Культурно-духовна парадигма у сучасному світі		
7	Тема 7. Місце духовно-культурних парадигм у сучасному світі	2
	Всього:	**12**

5. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	К-ть годин ДФН
Кредит 1. Становлення культурно-релігійних систем		
1.	Історична ретроспекція формування культурно-релігійних систем	2
2.	Кореляція соціального конфлікту в Індії на духовно-релігійних засадах	4
Кредит 2. Культурно-цивілізаційні засади китайської системи морально- етичних цінностей		
3.	Історичний розвиток китайської системи громадянських та культурно-духовних цінностей	6
Кредит 3. Еволюція іудаїзму та його вплив на європейську цивілізацію		
4.	Історична та релігійна концепція формування єврейського народу	6
Кредит 4. Формування морально-етичних принципів Європейської цивілізації		
5.	Західноєвропейська цивілізація та основні історичні періоди розвитку християнства.	6
Кредит 5. Іслам: історична ретроспектива та сьогодення		
6.	Іслам та його система морально-етичних норм	4
Кредит 6. Культурно-духовна парадигма у сучасному світі		
7.	Місце духовно-культурних парадигм у сучасному світі	4
	Всього	**32**

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	К-ть годин ДФН
Кредит 1. Становлення культурно-релігійних систем		
1.	Історична ретроспекція формування культурно-релігійних систем	1
2.	Кореляція соціального конфлікту в Індії на духовно-релігійних засадах	1
Кредит 2. Культурно-цивілізаційні засади китайської системи морально- етичних цінностей		
3.	Історичний розвиток китайської системи громадянських та культурно-духовних цінностей	1
Кредит 3. Еволюція іудаїзму та його вплив на європейську цивілізацію		
4.	Історична та релігійна концепція формування єврейського народу	1
Кредит 4. Формування морально-етичних принципів Європейської цивілізації		
5.	Західноєвропейська цивілізація та основні історичні періоди розвитку християнства.	2
Кредит 5. Іслам: історична ретроспектива та сьогодення		
6.	Іслам та його система морально-етичних норм	1
Кредит 6. Культурно-духовна парадигма у сучасному світі		
7.	Місце духовно-культурних парадигм у сучасному світі	1
	Всього	**8**

6. Самостійна робота

Денна форма навчання

№ з/п	Назва теми	ДФН
	Кредит 1. Становлення культурно-релігійних систем	
1	Свобода з точки зору індуїзму. Три аспектів буття: простір, час і закон. Сутність «порятунку» в індуїзмі. Визначте, що таке ілюзія світу в буддизмі?	16
	Кредит 2. Культурно-цивілізаційні засади китайської системи морально- етичних цінностей	
2	Вчення Конфуція про обов'язки людини. Великі відкриття за відсутності ідеї суспільного прогресу як парадокс китайської ментальності. Вплив конфуціанства на культури сусідніх народів. Культурний вплив Китаю та самобутність японської цивілізації.	20
	Кредит 3. Еволюція іудаїзму та його вплив на європейську цивілізацію	
3	Історія єврейського народу, етнічна та священна. Історична еволюція іудаїзму. Євреї реальні і єврей міфічний. Просвітництво і емансипація. Сіонізм і держава Ізраїль.	20
	Кредит 4. Формування морально-етичних принципів Європейської цивілізації	
4	Періоди розвитку раннього християнства. Виникнення і склад перших християнських громад. Відповіді християнства на фундаментальні питання людства - сенс життя, покарання грішників, нагорода праведникам.	20
	Кредит 5. Іслам: історична ретроспектива та сьогодення	
5	Основні течії в ісламі: суніти і шиїти. Історичний шлях ісламу. Віра в Єдність Бога в ісламі.	22
	Кредит 6. Культурно-духовна парадигма у сучасному світі	
6	Загальна криза релігійності на сучасному етапі розвитку цивілізації. Зміна історичних епох і «наступ язичництва». Нові культи. Релігії перед викликом часу. Глобальні проблеми в теологічній перспективі.	22
	Разом	120

Заочна форма навчання

№ з/п	Назва теми	ЗФН
	Кредит 1. Становлення культурно-релігійних систем	
1	Свобода з точки зору індуїзму. Три аспектів буття: простір, час і закон. Сутність «порятунку» в індуїзмі. Визначте, що таке ілюзія світу в буддизмі?	26
	Кредит 2. Культурно-цивілізаційні засади китайської системи морально- етичних цінностей	
2	Вчення Конфуція про обов'язки людини. Великі відкриття за відсутності ідеї суспільного прогресу як парадокс китайської ментальності. Вплив конфуціанства на культури сусідніх народів. Культурний вплив Китаю та самобутність японської цивілізації.	27
	Кредит 3. Еволюція іудаїзму та його вплив на європейську цивілізацію	
3	Історія єврейського народу, етнічна та священна. Історична еволюція іудаїзму. Євреї реальні і єврей міфічний. Просвітництво і емансипація. Сіонізм і держава Ізраїль.	27
	Кредит 4. Формування морально-етичних принципів Європейської цивілізації	
4	Періоди розвитку раннього християнства. Виникнення і склад перших християнських громад. Відповіді християнства на фундаментальні питання людства - сенс життя, покарання грішників, нагорода праведникам.	26
	Кредит 5. Іслам: історична ретроспектива та сьогодення	
5	Основні течії в ісламі: суніти і шиїти. Історичний шлях ісламу. Віра в Єдність Бога в ісламі.	27
	Кредит 6. Культурно-духовна парадигма у сучасному світі	
6	Загальна криза релігійності на сучасному етапі розвитку цивілізації. Зміна історичних епох і «наступ язичництва». Нові культи. Релігії перед викликом часу. Глобальні проблеми в теологічній перспективі.	27
	Разом	160

7. Перелік тем індивідуальних навчально-дослідних завдань, реферативних робіт, мультимедійних презентацій, доповідей.

1.Проблеми релігійного розвитку людства.
2. Релігійні ініціації і таємні суспільства.
3. Міф про вічне повернення в релігіях людства.
4. Священне і мирське в історії релігій.
5. Анімізм в історії релігій.
6. Релігія Давнього Єгипту, її характерні риси.
7. Вчення про богів в Давньому Єгипті.
8. Релігійне вчення про світ, про людину і потойбічному світі в Давньому Єгипті.
9. Храми, піраміди і жерці в житті Стародавнього Єгипту.
10. Релігія Стародавньої Месопотамії, її характерні риси.
11. Вчення про богів у Древній Месопотамії.
12. Релігійне вчення про світ, про людину і потойбічному світі в Месопотамії.
13. Релігії Стародавньої Сирії та Фінікії.
15. Релігія Стародавньої Греції: її характерні і суттєві риси.
16. Пантеон Стародавньої Греції та його особливості.
17. Містерії Стародавній Греції.
18. Релігія Давнього Риму: її характерні риси.
19. Пантеон Стародавнього Риму і його особливі риси.
20. Стародавній Рим і християнство.
21. Релігія і держава в Стародавньому Римі.
22. Язичництво в історії Київської Русі.
23. Іудаїзм: особливості та основні історичні етапи розвитку.
24. Месіанство і іудаїзм.
25. Іудаїзм: культ і етика.
26. Конфуціанство як національна релігія Китаю.
27. Даосизм як національна релігія Китаю.
28. Пантеон індуїзму і його особливості.
29. Вайшнавізм і Кришнаїзм в сучасному світі.
30. Синтоїзм як національна релігія Японії.
32. Буддистська етика, її основні ідеї.
33. Чань-буддизм і дзен-буддизм в Китаї і в Японії, їх особливості.
34. Ламаїзм як один з напрямків буддизму, його особливості.
35. Джайнізм як релігія Індії.
36. Сіхізм як релігія Індії.
37. Віровчення ісламу.
38. Культ ісламу.
39. Етика і право ісламу.
40. Суннизм і шиїзм - два основних напрямки ісламу.
41. Ісламський традиціоналізм, його аналіз.
42. Раннє християнство.
43. Вселенські Собори християн і їх історична роль.
44. Християнські моральні цінності, їх аналіз.
45. Православ'я в Візантії: релігієзнавчий аналіз.
46. Історія папства.
47. Найважливіші католицькі ордени, їх історія.
48. Інквізиція, її діяльність.
49. Лютеранство, його характеристика.
50. Кальвінізм, його характеристика.
51. Протестантизм, його історія.

52. Діяльність Ватикану в ХХ столітті.
53. Католицтво і Україна.
54. Протестантизм та Україні.
55. Культ православ'я, його особливості.
56. Християнська ікона: релігієзнавчий аналіз.
57. Російська православна церква в ХХ столітті.
58. «Нові» церкви і релігійні рухи в Україні в ХХ столітті.
59. Вчення про воскресіння в релігіях світу.
60. Християнство та іслам: відмінність у віровченні.
62. Слов'янське язичництво: історія і сучасність.
63. Месіанство і християнство.
65. Релігійний екстремізм: історія і сучасність.
66. Поняття релігійності. Ознаки та критерії релігійності.
67. Релігійні об'єднання та організації, їх типи.
68. Сучасна релігійна ситуація в Україні.

8. Форми роботи та критерії оцінювання

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, лабораторних робіт, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту рекомендованої літератури, написання і захист реферату, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю (КР, залік) є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу модуля.

Критерії оцінювання відповідей на практичних заняттях:

Примітка.Шкала оцінювання репрезентована в 15-ти та 10-ти бальній системах в залежності від максимальної суми балів за відповідь на семінарському занятті в кожному кредиті.

Відмінно 15-13/10-9 балів - Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.

Дуже добре 12-10/8-7 балів - Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв’язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна

Добре 9-7/6-5 балів - Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
Задовільно 6-4/4-3 балів - Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
Незадовільно 3-1/2-1 балів - Студент володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно.

***Критерії оцінювання самостійної роботи*:**

Реферат

Оцінка виставляється з урахуванням двох параметрів: 1) обсяг виконаного реферату; 2) якість написання.

1. **Оцінка "відмінно" (20-16 балів)**

20 балів – Реферат виконано на актуальну тему з використанням сучасних методів дослідження, логічно-структурна побудова роботи відповідає змісту. В рефераті вірно визначено мету, глибоко досліджується практичний аналіз проблеми. Коректно подаються висновки. Витримано графік виконання реферату, оформлення у відповідності до державних стандартів та вимог. Презентація виконана на високому рівні із використанням сучасних методів. Доповідач вірно відповів на поставлені запитання аудиторії.
19-18 балів - Реферат виконано на актуальну тему з використанням сучасних методів дослідження, є неточності в логічно-структурній побудові. В рефераті вірно визначено мету, наводиться практичний аналіз проблеми. Є незначні недоліки у формулювання висновків. Витримано графік виконання реферату, оформлення у відповідності до державних стандартів та вимог. Презентація виконана на високому рівні із використанням сучасних методів. Доповідач припустив ся незначних помилок при відповідях на поставлені запитання аудиторії.
17-16 балів - ставиться за реферат, який має обсяг 14 або більше друкованих (рукописних) сторінок; проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; у змісті реферату викладена актуальність, мета, завдання; список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.

2. **Оцінка "добре" (15-10)**

15-14 балів - ставиться за реферат, який має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 2-3 джерела, але містить певні помилки.
13-12 балів ставиться за реферат, який має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4 джерела.
11-10 балів ставиться за реферат, який має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 5 джерел, відповідає сучасним правилам.

3. **Оцінка "задовільно" (9-4)**

9-8 бали - ставиться, коли обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше двох наукових джерел і є помилки.
7-6 балів – ставиться, коли обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше трьох наукових джерел і є помилки.
5-4 балів - ставиться, коли обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.
3-1 Оцінка "незадовільно" ставиться, якщо тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами, немає змісту, вступу, висновків.

Індивідуальне завдання (письмово)

20-16 балів - передбачає, що студент вповні засвоїв навчальний матеріал, дав вичерпні відповіді на поставлені практичні запитання, глибоко опрацював основні й додаткові джерела до курсу, уміє творчо та критично мислити, залучати набуті знання й навички до розв'язання конкретних професійних завдань, систематично впродовж навчання виконував усі завдання, виявив глибокі знання з вивченої дисципліни.
15-11 балів - передбачає, що студент досить логічно й повно відповів на більшість поставлених запитань, засвоїв увесь програмний матеріал, опрацювавши основну літературу, достатньо добре аналізував історичні явища, але припускався несуттєвих помилок у формулюваннях та відповідях.
10-6 балів - передбачає, що студент засвоїв навчальний матеріал не вповні, знає лише його основний зміст, не досить логічно та аргументовано формулює його, відповідає неточно або неповно на поставлені

запитання, опрацював тільки малу частину літератури до курсу, припускається багато помилок та огріхів у формулюваннях та відповідях.

5-0 балів - передбачає, що студент не засвоїв навчальний матеріал або засвоїв його на досить низькому рівні, не вміє практично використовувати теоретичні та практичні положення дисципліни, аналізувати історичні явища, не може формулювати чіткі та логічні висновки щодо розглянутих питань, має дуже низьку культуру усного та писемного мовлення, припускається численних помилок у формулюванні та структурі відповідей і конкретних завданнях.

Творче завдання

20-17 балів - робота студентом виконана в повному обсязі, високий понятійний рівень; глибина, широта, повнота питання, що висвітлюється; осмисленість і усвідомленість затверджених положень теми, яка розкривається студентом; логічність та послідовність під час відповіді; доведення та аналіз теорій, концепцій, вчень, які вивчалися; самостійність мислення; впевненість в правоті своїх суджень; вміння виділяти головне; вміння встановлювати між предметні та внутрішньопредметні зв'язки; вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми; стилістично грамотна мова, робота виконана майже на 90-100% від загального обсягу

16-13 балів – робота студентом виконана в повному обсязі, високий понятійний рівень; глибина, широта, повнота питання, що висвітлюється;

осмисленість і усвідомленість затверджених положень теми, яка розкривається студентом; логічність та послідовність під час відповіді; доведення та аналіз теорій, концепцій, вчень, які вивчалися; самостійність мислення; впевненість в правоті своїх суджень; вміння виділяти головне; вміння встановлювати між предметні та внутрішньопредметні зв'язки; вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми; стилістично грамотна мова, допускаються незначні помилки, робота виконана майже на 80-89% від загального обсягу.

12-9 балів - робота студентом виконана не в повному обсязі, але доведено та проаналізовано теорії, концепції, вчення, які вивчалися; самостійність мислення; впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, обсяг виконаних завдань становить від 50% до 59% від загального обсягу.

8-5 балів - робота студентом виконана не в повному обсязі, не описані явища, не виявлено розуміння основних положень завдання. Тема не розкрита, актуальність не доведена, не виділені головні завдання; не зроблені висновки, не показана перспектива розвитку ідеї або проблеми; стилістично неграмотна мова.

4-1 балів - студент не описує явища, не виявляє знання і розуміння основних положень завдання. Тема не розкрита, актуальність не доведена, не виділені головні завдання; не зроблені висновки, не показана перспектива розвитку ідеї або проблеми; стилістично неграмотна мова.

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 300 до 600 балів (за 6 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Поточне оцінювання та самостійна робота							Тестування	Накопичувальні бали/сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	180	600/100
30	40	70	70	70	70	70		

Розподіл балів, які студенти отримують за 6 кредитів

Кредит та тема	**Академічний контроль (форма представлення)***	**Кількість балів (за видами роботи)****	**Кількість балів всього за кредит**
Кредит № 1			**100**
Тема 1. Історична ретроспекція формування культурно-релігійних систем.	▪ Семінар 1 ▪ Словник термінів	10 20	
Тема 2. Кореляція соціального конфлікту в Індії на духовно-релігійних засадах	▪ Семінар 2 ▪ Семінар 3 ▪ Реферат ▪ Тест	10 10 20 30	
Кредит № 2			**100**
Тема 3. Історичний розвиток китайської системи громадянських та культурно-духовних цінностей	▪ Семінар 4 ▪ Семінар 5 ▪ Семінар 6 ▪ Словник термінів ▪ Реферат ▪ Тест	10 10 10 20 20 30	
Кредит № 3			**100**
Тема 4. Феномен іудаїзму та його вплив на формування західної системи культурних цінностей	▪ Семінар 7 ▪ Семінар 8 ▪ Семінар 9 ▪ Словник термінів ▪ Реферат ▪ Тест	10 10 10 20 20 30	
Кредит № 4			**100**
Тема 5. Основні періоди розвитку християнства	▪ Семінар 10 ▪ Семінар 11 ▪ Семінар 12 ▪ Словник термінів ▪ Реферат ▪ Тест	10 10 10 20 20 30	
Кредит № 5			**100**
Тема 6. Іслам та його система морально-етичних норм	▪ Семінар 13 ▪ Семінар 14 ▪ Словник термінів ▪ Реферат ▪ Тест	15 15 20 20 30	
Кредит № 6			**100**
Тема 7. Глобальні проблеми сучасного світу та культурно-теологічні перспективи	▪ Семінар 15 ▪ Семінар 16 ▪ Словник термінів ▪ Реферат ▪ Тест	15 15 20 20 30	
	Всього балів	**600 балів**	**600**
600(загальна кількість набраних балів)÷6(кількість кредитів)=100(підсумковий бал)			

9. Засоби дігностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: завдання до практичних занять, завдання для самостійної та індивідуальної роботи (зокрема есе, творчі завдання реферати), презентації результатів досліджень, контрольні роботи.

10. Методи навчання.

Усний виклад матеріалу: наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення − вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, спостереження над усним мовленням, спостереження над мовним матеріалом, порівняльний аналіз; ілюстрація − метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки та ін.

11. Рекомендована література

Базова

1. Аникина Г.П., Воробьёва И.Ю. Китайская классическая литература Учебно-методическое пособие. – Хабаровск : Изд-во "Дальневосточный государственный гуманитарный университет", 2008. – 153 с.: табл.
2. Будда. Конфуций. Магомет. Франциск Ассизский. Савонарола: Биогр. очерки. - М.: Республика, 1995. С. 122-130.
3. Буддизм: Четыре благородных истины [Сб. / Сост. Я. Боцман]. — Х., 2001.
4. Буддийский взгляд на мир (коллективная монография). СПб., 2002.
5. Васильев Л. С. История религий Востока / Л. С. Васильев. - М., 1998.
6. Еволюція християнства (III - I пол. VI ст. н. е.): античні писемні джерела: навч. посіб. для самост. роботи з поглибл. вивч. дисциплін "Релігієзнавство", "Філософія", "Правознавство" / Іван Мозговий ; Держ. ВНЗ "Укр. акад. банк. справи Нац. банку України". - Суми : ДВНЗ "УАБС НБУ", 2015. - 570 с. : іл. - Бібліогр.: с. 538-547.
7. Зеленков М.Ю. Мировые религии: история и современность. М.: Юридический институт МИИТа, 2003. – 252 с.
8. Игнатович А.Н. Буддизм в Японии. Очерк ранней истории. М.,1987.
9. Иллюстрированная история религий в двух томах / под ред. проф. Д. П. Шантепи де ля Соссей, том второй. - Спасо-преображенский валаамский монастырь, российский фонд мира
10. Ислам классический: энциклопедия. – М.: Изд-во ЭКСМО; СПб.: Мидгард, 2005. – 416 с.
11. История и культура древней Индии: Тексты / сост. А. А. Вигасин. - М.: изд - во МГУ, 1990.
12. Культурологія : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [А. Є. Конверський та ін. ; за ред. А. Є. Конверського]. - Х. : Фоліо, 2013. - 862,с.
13. Культурологія, етика, естетика: метод. рек. для студентів ден. форми навчання / [Полянська В. І.] ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського, Навч.-наук. ін-т історії та права, Каф. філос. думки та культурології. - Херсон : Грінь Д. С. [вид.], 2014. - 239 с.
14. Культурологія. Історія світової культури: навч. посіб. / Кучменко Е. М., Мельничук Т. Ф. ; [за ред. Кучменко Е. М.]. - 2-ге вид., допов. - Київ : НАКККіМ, 2014. - 478 с.
15. Лысенко В. Г. Опыт введения в буддизм: Ранняя буддийская философия : учебное пособие / В. Г. Лысенко. - М., 1994.
16. Лысенко В.Г. Опыт введения в буддизм: Ранняя буддийская философия. М.,1994.
17. Матвеев К. П. История ислама. – М.: АСТ. Восток-Запад, 2005. – 254 с.
18. Опарин А. А. Религии мира и Библия: Монография. — Харьков: Факт, 2000. — 176
19. Радугин А. А. Введение в религиоведение: теория история и современные религии: Курс лекций. — 2-е изд. испр. и доп.— М., 2001.
20. Религиоведение Учеб. пособие / Науч. ред. А.В. Солдатов. — СП6., 2003.
21. Религия в истории и культуре: Учебник для вузов / М. Г. Писманик, А. В. Вертинский, С. П. Демьяненко и др.; под ред. проф. М. Г. Писманика. - М.: Культура и спорт, ЮНИТИ, 1998.

22. Релігієзнавство (Сучасні релігійні процеси у світі й Україні): підручник / П. Л. Яроцький ; Ін-т філос. ім. Г. С. Сковороди НАН України, Від-ня релігієзнавства. - К. : Кондор, 2013. - 439 с.
23. Релігієзнавство : навч. посіб. / [Басаурі Зюзіна А. М. та ін. ; наук. ред. Брильов Д. В.] ; НАН України, Нац. центр "Мала акад. наук України", Центр дослідж. релігій НПУ ім. М. П. Драгоманова. - Київ : Дух і Літера, 2015. - 319 с.
24. Релігієзнавство : навч.-метод. посіб. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т [ім. Івана Огієнка], Іст. ф-т, Каф. філос. дисциплін ; [уклад. Ганаба С. О.]. - Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І. : Абетка, 2015.
25. Релігієзнавство : навч.-метод. посіб. із опор. конспектом лекцій, тематикою семінар. занять і метод. вказівками до їх підгот., тест. завданнями, рек. літ., завданнями до самост. роботи та КМР, корот. слов. термінів і понять / Житомир. держ. ун-т ім. Івана Франка, Каф. філософії ; [уклад. І. К. Вітюк]. - Житомир : Євенок О. О. [вид.], 2015. - 104 с.
26. Релігієзнавство. Підручник. – К., 2001.
27. Релігієзнавство: історія та теорія релігій: підручник / [О. М. Єременко та ін. ; за заг. ред. О. М. Єременка, О. О. Смоліної] ; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. - Сєвєродонецьк : Вид-во СНУ ім В. Даля, 2017. - 267 с.
28. Свенцицкая И. С. Раннее христианство: страницы истории. — М.: Политиздат, 1978.

Допоміжна література

29. Свенцицкая И. С. Тайные писания первых христиан. — М.: Политиздат, 1980. — 196 с.
30. Свенцицкая И. С., Трофимова М. К. Апокрифы древних христиан. — М.: Мысль, 1989. — 336 с
31. Соловьев Э.Ю. Непобежденный еретик: Мартин Лютер и его время. М., 2000.
32. Тришин А. Ф. Мировые религии и религиозные памятники / А. Ф. Тришин. - М., 1997.
33. Українська та зарубіжна культура. – К., 2002.
34. Українська та зарубіжна культура. – К., 2002.
35. Философия китайского буддизма / Пер. с кит. Е.А. Торчинова. — СП6., 2001.
36. Эрикер К. Буддизм / Пер. с англ. — М., 1999.
37. Эрнст, К. Суфизм. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2002. – 320 с.
38. Яблоков И.Н. Религиоведение: Учебное пособие. – М.: Гардарики, 2004.

12. Інформаційні ресурси

1. http://gender.undp.org.ua
2. http: / /www. vid nokola.kiev.ua